

[Infektioner i hjärna och nerver](#)

TBE är en virussjukdom som sprids av fästingar. De flesta som smittas får lindriga besvär och blir friska efter några dagar, men upp till en tredjedel får en inflammation i hjärnan eller hjärnhinnorna. Det finns vaccin mot TBE.

Här kan du läsa mer om [fästingbett](#). En annan sjukdom som sprids via fästingar är [borrelia](#).

Det tar oftast mellan fyra och tio dagar från smittotillfället till att du blir sjuk, men det kan ta ända upp till en månad. Först är det vanligt att få något eller några av följande symtom:

- [huvudvärk](#)
- muskelvärk
- trötthet
- [feber](#).

De första symtomen varar i ett par dagar till en vecka. Sedan blir de flesta friska.

Hos ungefär en tredjedel sprids viruset vidare till hjärnan eller hjärnhinnorna, ibland både och. Där orsakar viruset en [inflammation](#). Symtomen kommer då ungefär en vecka efter att de tidigare symtomen har försvunnit, och är till exempel följande:

- hög feber
- svår huvudvärk
- kräkningar
- ljuskänslighet och ljudkänslighet
- förvirring
- koncentrationssvårigheter.

En del blir mycket stela i nacken. Nacken är då så stel att det kan vara svårt att röra huvudet mot bröstet.

Ungefär var tionde person som smittas får olika symtom på förlamning.

Barn som smittas av TBE blir oftast lindrigt sjuka, men ett fåtal får allvarigare symtom.

Kontakta en [vårdcentral](#) om du tror att du har TBE. Många mottagningar kan du kontakta genom att [logga in](#).

Kontakta genast en vårdcentral eller en [jouröppen mottagning](#) om du tror att du har TBE och känner dig mycket sjuk. Om det är stängt, sök vård på en akutmottagning.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha [sjukvårdsrådgivning](#). Då får du hjälp att bedöma dina symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

De senaste åren har spridningen av TBE ökat både i Sverige och i övriga Europa.

I Sverige finns TBE framför allt i södra och mellersta Sverige. Allra vanligast är viruset i Stockholms, Södermanlands och Uppsala läns kusttrakter och runt Mälaren.

På [Folkhälsomyndighetens webbplats](#) kan du se i vilka regioner och kommuner risken är som störst att smittas av TBE. Här finns också [statistik](#) som visar hur många som har blivit smittade av TBE på olika ställen i landet.

Utomlands finns smittrisk i stora delar av Centraleuropa, i de baltiska länderna, i Ryssland och på Åland.

Det finns [vaccin mot TBE](#). Du bör vaccinera dig om du bor eller vistas mycket i ett riskområde. Vaccinet ger ett bra skydd och har få biverkningar.

Du kan vaccinera dig på vaccinationsmottagningar, en del [vårdcentraler](#), och vissa apotek. Barn kan vaccineras mot TBE från ett års ålder.

Du kan till viss del skydda dig mot fästingbett. Här är exempel på vad du kan göra:

- Ha på dig stövlar, långbyxor och långärmade tröjor i områden där fästingar finns.
- Ha mörkt färgade kläder på dig. De drar till sig färre fästingar än ljusa kläder. Däremot kan fästingarna vara lättare att upptäcka på ljusa kläder.

Fästingarna är aktiva när temperaturen stiger över fyra till fem grader. Säsongen för fästingar varar oftast från mars till november, men det finns risk för att smittas året om. Flest personer blir smittade under perioden från augusti till oktober.

Ett blodprov visar om kroppen har börjat tillverka antikroppar mot TBE.

Om läkaren misstänker att du har en inflammation i hjärnan eller hjärnhinnorna får du lämna ett [ryggvätskeprov](#).

Det finns ingen behandling för själva sjukdomen, utan infektionen läker ut av sig själv. Du kan däremot få vård för de olika symtomen.

Du kan behöva vårdas på sjukhus om du har fått en [hjärninflammation eller hjärnhinneinflammation](#).

TBE betyder fästingburen hjärninflammation och orsakas av ett virus som sprids av fästingar.

Du smittas om du blir biten av en fästing som bär på viruset. Fästingar behöver blod för att utvecklas, och de får blod genom att bita sig fast på fåglar och däggdjur. Genom blodet kan fästingarna infekteras med olika smittämnen och föra dem vidare.

Viruset finns i fästingens spottkörtlar och kan snabbt överföras av ett bitt. Därför kan du smittas av TBE även om du snabbt tar bort fästingen.

Även i riskområdena är det högst två av hundra fästingar som är bärare av viruset. Därför är det liten risk att smittas efter enstaka fästingbett. I Sverige blir drygt 300 personer sjuka i TBE varje år.

Du är immun för resten av livet om du en gång har haft TBE.

Det finns inget som tyder på att TBE påverkar graviditeten eller fostret.

Det kan ta flera månader att bli frisk om viruset har spridits till hjärnan eller hjärnhinnorna. Då kan det centrala nervsystemet påverkas och du kan få till exempel följande besvär:

- gångsvårigheter
- talrubbningar
- koncentrationsstörningar
- minnesstörningar
- förlamningar.

Besvären kan finnas kvar under en lång tid. Ibland kan de bli bestående.

Någon enstaka person avlider av TBE, men det är mycket ovanligt.

Du kan [söka vård på vilken vårdcentral eller öppen specialistmottagning](#) du vill i hela landet. Ibland krävs det [remiss](#) till den öppna specialiserade vården.

Du ska få vara delaktig i din vård. För att kunna vara det behöver du [förstå informationen](#) som du får av vårdpersonalen. Ställ frågor om det behövs. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och [hur länge du kan behöva vänta på vård](#).

Du har möjlighet att [få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska](#). Du har också [möjlighet att få hjälp av en tolk om du till exempel har en hörselnedsättning](#).

Du som behöver hjälpmedel ska få information om vad som finns. Du ska också få veta hur du ska göra för att få ett hjälpmedel.

Barn ska få [vara delaktiga](#) i sin vård. Det finns ingen åldersgräns för detta. Barnets möjlighet att ha inflytande över vården beror på hans ålder och mognad.

När du har fått information om vilka alternativ och möjligheter till vård du har kan du ge ditt samtycke eller på något annat sätt uttrycka ett ja. Det gäller även [dig som inte är myndig](#).

Du kan [välja att inte ge ditt samtycke till den vård som du erbjuds](#). Du får också när som helst ta tillbaka ditt samtycke.

Senast uppdaterad:

2024-03-11

Redaktör:

Rebecka Persson, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Göran Günther, infektionsläkare, Akademiska sjukhuset, Uppsala

Borrelia är en bakteriesjukdom som sprids av fästingar. De flesta får lindriga besvär och blir friska efter att ha behandlats med antibiotika. Ibland sprider sig sjukdomen till nervsystemet och lederna, och då kan det ta längre tid att bli frisk.

Virussjukdomen TBE sprids med fästingar. Vaccinera dig om du ska vistas där TBE-viruset finns. Du behöver flera doser av vaccinet.

Fästingar är små spindeldjur som framför allt finns i skog och i högt gräs. De biter sig fast i huden för att suga blod. Ett fästingbett ger oftast inga besvär, men ibland kan fästingar sprida sjukdomar som borrelia och TBE.

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

I

I

I

[Behandling av personuppgifter](#)

[Hantering av kakor](#)

[Inställningar för kakor](#)

1177 – en tjänst från [Inera](#).